

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 35.
Scrisorile necronice se lu-
ză în ziua. — Manuscrisul nu se
returnează.
SECRÉTARE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
matorele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Duka, Henschel
Kocholger; în Budapesta: J. F.
Goldberger, E. Kohn, Bernat; în
București: Agenția Zavas, Suc-
ursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoitz & Lisimann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmon pe o coloană 8 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
iară și învoială.
Reclame pe pagina a 8-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” ieșe în na-care dî.
Abonamente pentru Austro-Ungaris:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
PENTRU ROMÂNIA și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.,
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la d.d. societăți.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV
administrațiunea, piața mare,
tergal Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 185.

Brașov, Vineri 22 August (3 Septevre)

1897.

Fatala experimentare în Austria.

Face impresiune foarte curiosă, când auți pe un „Pester Lloyd” vorbind de „holnavul corp, care se numește Austria” — ca și când stările dela noi ar fi sănătoșe și n'ar boli acest corp de dincóce de Laita de aceeași bôlă, și încă în fond mai acută și mai primejdiosă.

Dér se lăsăm la o parte asēmănarea și se constatăm numai, că cei dela „Pester Lloyd” sunt foarte îngrijați, ca nu cum-va contele Badeni se se împace definitiv cu majoritatea din Reichsrath și se voescă a governa cu ea în contra Germanilor. „E clar”, dice „P. L.”, „că această cestiune trebuie să ne intereseze și pe noi cei de aici și deci se urmărim cele mai noue experimente austriace cu îngrijire”.

Fôia unгурescă condamnă necondiționat sistemul de guvernare în Austria, care de 15 ani încóce umblă mereu se împace popórele și „nu produce, decât amărăciune, ură, chaos și decadență, ce crește din zi în zi”.

Ce fariseism! Ca și când în Ungaria, unde de 30 de ani n'a mai fost vorba de împăcarea popórelor, n'ar fi crescut încă în măsură și mai mare amărăciunea, ura și decadența!

Dér éráși ne-am abătut și am intrat în asemănare. Să vedem însă ce mai dice organul lui Max Falk despre stările din Austria.

Vede „Pester Lloyd”, că Germanii nu mai sunt pasivi, ca odinioară, când domnea „cercul de fier” al majorității cabinetului Taaffe; astăđi ordonanțele de limbă au împins pe Germani în răsboi. Cu o gróză afectată vede fôia pestană, că conducătorul Nemților austriaci a ajuns a fi Schönerer, acest radical campion al irredentismului german. Ce o se iasă de aici? Cultul Schönerian a avut efecte foarte depravătoare asupra tinerimei germane. Despre acesta nu pôte fi indoială. „Istoria eroică a imperiului german sub conducerea prusiană și așa a încărcat fantasia tinerimei austriace cu icónele unui viitor plin de visuri mari, care nu se unesc cu prezentul statului austriac; dér patriotismul austriac al părinților era o garanță de ajuns în contra rătăcirii fiilor. Cine va sci spune însă, ce pôte fi, decât politicianii deveniți maturi vor fi constrinși a-se supune radicalismului Schönerian. Esemplul atrage necontentit, și decât o tendință națională a trecut odată în sânge, nu mai pôte fi scóșă de acolo cu nici o vrăjitorie...”

De aci încolo „P. Lloyd” critică arta de a governa a Austriacilor. Spune, că raporturile austriace sunt complicate și deci pretind dela bărbatul de stat o înțeleptă cumpănire etc. Și totuși politica oficială a Austriei nu se manifestă ađi, decât numai printr'o experimentare fără calcul din cas în cas, se printr'o pașire cutezată după tempera-

mentul și dispoziția momentană a ministrului conducător.

Mai departe se opresce la contele Badeni, îi face unele complimente de silă, ca să-i pótă spune apoi, că deși se crede pôte infalibil, a făcut o fatală greșelă, când a dat ordonanțele de limbă. Spune, că chiar de i-ar succede contelui Badeni se înfrângă obstrucția parlamentară Germanilor și se forțeze alegerile pentru delegați și provisoriu pactului etc. — totuși faptul, că radicalismul național a ajuns la putere între Germani, n'ar pôte fi delăturat nicidecum prin acesta, ci ar câștiga o importanță și mai mare.

În fine își arată îngrijirea, că ministrul-președinte austriac s'ar puté prea mult angaja cu actuala majoritate autonomistă a parlamentului.

Erî a fost conferența șefilor majorității a „dreptei” din cameră, și „Pester Lloyd” se teme cumplit, ca nu cumva ministrul-președinte austriac să se arunce cu totul în brațele acestei majorități și să-i împingă pe Germani astfel la o luptă de desperare.

Nu e îngrijirea pentru Germani, ci temerea de urmările, ce le va avé de sigur și asupra Ungariei o astfel de coaliție și lupta desperată ce ar provoca-o ea din partea Germanilor.

Urmările, urmările! Acesta este fantoma, ce persecută pe politiciii unguri, cari nu véd în fatala „experimentare” a guvernului austriac, decât ridicarea din depărtare a unei grozave furtuni, care se va descărca mai curând séu mai târziu și peste capetele lor, cari cu a lor artă de a governa au produs efecte mult mai rele, deși la suprafață în Ungaria par lucrurile mai liniștite și mai puțin complicate ca în Austria.

Acesta li-o șoptesce și li-o spune supremațiilor unguri însăși réua lor consciință. Și de ceea-ce se tem, cu anevoie vor scăpa.

Impresiuni dela adunarea din Mediaș.

II.

Am arătat motivele, cari au făcut, după părerea mea, ca discușiunile adunării dela Mediaș să decurgă într'un spirit atât de agitat. În fond, aceste motive nu sunt a se reduce nici la proiectul „casei naționale”, nici la propunerea canonicului Gavrilă Pop, ci mai mult la forma în care au fost prezentate din partea comitetului central aceste două cestiuni. Cea dintăi a fost prezentată ca o cestiune *sine qua non*, pe care membrii trebuie să-o primescă ori vréu, ori nu vréu, pe când cea de a doua ca o cestiune absolut neadmisibilă.

Dér fiă motivele de formă, fiă de fond, destul că agitațiunea s'a produs și a început a se manifesta într'un mod pe cât de îngrijitor, pe atât de periculos pentru viitorul Asociațiunei. Membrii începuseră a se grupa în două tabere: de-o parte erau Sibiiienii cu proiectul „casei na-

ționale”, de alta Blășienii cu propunerea canonicului Gavrilă Pop. A mai trebuit să vină tocmai atunci „Telegraful Român” cu atacurile și veleitățile sale confesionale pentru ca această grupare s'o împingă mai mult séu mai puțin pe terenul confesional.

În fața acestei încordate și îngrijitoare situațiunii, care se marcase atât de simțitor mai ales la începutul ședinței a doua, de Sâmbătă dimineața, comitetul central ar fi comis un fapt vrednic de el și de recunoștința adunării întregi, decât s'ar fi grăbit a anunța, de-o parte că e gata a amâna, eventual chiar a-și retrage proiectul „casei naționale”, ér de altă parte, că concludul privitor la ajutorarea școlilor populare îl va supune unei revisuiri.

Prin acesta comitetul ar fi isbutit momentan să introducă armonia în sinul adunării, desarmând total pe toți aceia, cari fiă dintr'o considerare, fiă din alta, s'au prezentat pôte preocupăți la această adunare.

Réu a făcut comitetul, că n'a procedat astfel. Ținta principală a lui este și trebuie să fiă păzirea cu sfințenie a solidarității între membri, ca singura garanția a prosperității și chiar a existenței unei societăți. Ajungea și numai presupunerea, că această solidaritate ar puté să fiă sdruncinată, pentru ca comitetul să-și țină de datorință — mai ales după ce din partea unor membri s'a și dat expresiune acestei presupunerii în plenul adunării, ba s'a făcut chiar și o propunere de amânare în urma acesta — să-și impună abnegațiunea pretinsă de împrejurări și să renunțe la proiectul séu. Căci nu trebuie să se uite, că de-ar fi acea „casă națională” clădită tot numai din marmoră și nestimate, ea n'ar puté acoperi în veci marele desastru, ce s'ar pricinui Asociațiunei prin o eventuală sdruncinare a solidarității dintre membrii ei.

Dér era și aici vorba mai mult de-o tactică. Prin nisce enunțațiunii făcute în sensul de mai sus comitetul, cred eu, ar fi isbutit să desarmeze pe oposanții proiectului séu, căci — cum am arătat — consimțise a se introduce o modificare radicală în el, așa că nici într'o privință, cum reese din lămuririle date ulterior în adunare, acel proiect n'are să facă greutăți Asociațiunei, ci va servi așa-dicând ca un titlu pentru aranjarea unei loterii, séu mai bine đis pentru acvirarea unui capital, din care, după ce-l vom avé adunat gata, se va puté procede și la înființarea proiectatei case Presentat în această formă, n'ar fi fost tocmai imposibil, ca comitetul să câștige pentru proiectul séu consensul pôte chiar unanim al membrilor. Trebuia numai, ca comitetul de-odată cu acesta să dea asigurarea, că va îngriji să organizeze despărțemintele astfel, ca prin ele să-și pótă Asociațiunea estinde binefacerile și ajutórele sale și asupra trebuințelor locale ale membrilor, ce se află înafară de Sibiu,

ér în cazul acesta trebuia neapărat să urmeze și o revisiune a concludului luat de comitet în cestiunea ajutorării școlilor populare.

Pe calea acesta adunarea generală dela Mediaș ar fi putut ajunge la un rezultat neasemnat mai îmbucurător. În loc de-a se aduce două concluse forțate, améndoué prin majoritate neînsemnată de voturi, s'ar fi putut pune în ambele direcțiuni temelia unei activități însoțite de bunăvoință, decât nu chiar de entusiasmul tuturor membrilor, ca să nu dic al tuturor Românilor.

Dér s'a trecut și peste asta. Destul, că acum avem două concluse, améndoué de mare gravitate și améndoué greu de executat. Cu toate acestea, comitetul va trebui să le execute pe améndoué, căci numai așa va puté mulțami și pe unii și pe alții, cimentând legăturile armoniei și solidarității între membri.

Mai puțină greutate va întâmpina comitetul în ceea ce privesce concludul pentru întemeierea fondului „casei naționale”, căci cel puțin executarea acestui conclud nu este legată de timp. Se va face cum, când și cât se va puté și prin asta comitetul va fi salvat. Mult mai grea și mai delicată îi va fi însă rezolvarea problemei a doua, privitoare la ajutorarea școlilor populare din fondurile Asociațiunei.

Las', că astăđi fondurile Asociațiunei sunt încă foarte modeste și puțin ajutor se va puté da din ele învățământului nostru poporal, dér greutatea cea mai mare se va ivi la împărțirea lui. După organizația de ađi a Asociațiunei, executarea acestui conclud o consider a fi aprópe imposibilă. Prima condiția pentru executarea concludului ar fi organizarea despărțemintelor în așa chip, ca comitetele lor să cunoscă și pētrundă starea școlară și culturală a tuturor comunelor românesce de pe teritoriul lor.

În modul acesta ajungând comitetele despărțemintelor să cunoscă și pētrundă lipsurile ivite în diferitele comune, vor sci unde să aplice și ajutórele. Va trebui neapărat, ca aceste ajutóre să și-le câștige ele însă-le, ér la comitetul central să recurgă numai în casuri extra-ordinare, când se tractează, d. es., de lipsa momentană a unui ajutor pentru salvarea vre-unei școle, de lipsa vre-unei incuragiări, ori de inițierea vre-unei acțiuni menite a promova cauza culturală a poporului nostru și a câștiga bunăvoința lui pentru cauzele Asociațiunei etc.

Pe calea acesta cu sume mici s'ar puté da ajutóre mari, ér Asociațiunea nu numai, că n'ar pierde, dér ar puté să ia și un avânt.

Cestiunea organizării despărțemintelor în înțelesul adevărat al cuvântului, a fost foarte puțin discutată în adunarea dela Mediaș. Se vede, că unii dintre membri s'au și disgustat a mai stărui în direcțiunea acesta, căci experiențele din trecut li-au dat a înțelege, că comitetului îi mai place să facă cum scie

el, ér nu cum este dorința membrilor. Și totuși acesta este condiția primă, dela care atâră realizarea scopurilor Asociațiunei, decât în adevăr aceste scopuri urmăresc cultura întregului popor român dela noi.

Decă comitetul central ține să împărtășe chiar și umbra nedumeririlor, cărora li-s'a dat expresiune în adunarea dela Mediaș, atunci trebuie înainte de toate să desvôle o acțiune, pe care să-o simtă Românii din toate unghiurile, peste care să estinde și trebuie să se estindă această Asociațiune.

G. M.

Intórcerea lui Felix Faure.

Președintele Felix Faure, însoțit de d-l Hanotaux a sosit în 31 August la Dunkerque la órele 9.40 dimineața. A fost primit de admiralul *Besnard*, de generalul *Billot* și de d-l *Méline*, care i-a exprimat felicitările cabinetului pentru rezultatul ferocit al călătoriei sale.

Faure a fost aclamat în mod călduros. A vizitat camera de comerț, spitalul și a asistat la un banchet dat de municipalitate.

Aici președintele a ridicat un toast „pentru înflorirea orașului Dunkerque și pentru mărirea patriei, făcând elogiul democrației, care, prin lealitatea sa, înțelepciunea sa și spiritul ei politic, a scos la purtă din nou Franța la adevăratul ei rang printre națiuni și se contopescă, într'un același ideal, unirea care constituie unul din evenimentele cele mai de seamă ale sfârșitului acestui véc.”

Acest discurs a fost primit cu aplauze repetate. În mijlocul unor ovațiuni căldurose, *Faure* a părăsit Dunkerque la ora două după amiazi. La Paris a sosit la ora 6 seara și fu primit la gară de miniștri, de d-nii *Brisson* și *Loubet*, de consilierii generali ai departamentului Senei, de consiliul municipal al Parisului și de o mulțime foarte mare, care-l aclamă mult.

Faure plecă la Elzeu în landou și se opri pe piața Operei, bogat decorată, unde un comitet de comercianți parisiensi îi predete o adresă, prin care îi exprimă bucuria lor patriotică și grațitudinea lor pentru consfințirea unei alianțe pacifice, care permite să sperăm într'o eră de înflorire și de pace și să împlinim opera anului 1900.

Dece minute după trecerea lui *Faure* înaintea Madelenei, o *févă încercată cu cuișe*, analógă cu acele din Bois de Boulogne și de pe piața Concordiei, a făcut explozie în interiorul grătilor, adecă destul de departe de bulevard. Nu e nici o pagubă; nimeni n'a fost atins. S'au făcut două arestări.

Cortegiul lui *Faure* era escortat de cuirasieri și de gardi ai Republicii călări. Mulțimea striga: „*Trădescă alianța! Trădescă Franța! Trădescă Rusia!*”

Strățile erau pavoașate frumos, cele mai multe prăvălii închise. Două delegațiuni ale societăților patriotice au depus dimineața o coronă înaintea statuei Strasburgului. Săra orașul fu luminat în mod strălucit. În străți circolă o mulțime foarte mare și foarte veselă.

Și în provincii s'a serbat cu entuziasm întórcerea lui *Faure*.

*

Diarul „*Temps*” din Paris spune, că mai mulți locuitori din Lorena, trecuți peste graniță pe la Ponte-Mosson, au adresat ministrului-președinte *Méline* o depeșă, prin care îl rógă în numele Lorenei (Lotaringiei) anectate, *dér încă și ați franceze*, de a transmite președintelui *Faure* sentimentele amicitiei lor nestrămutate. După atâtea lacrimi de durere, ziua dela Cronstadt, (în care s'a proclamat alianța ruso-franceză) îi face să verse lacrimi de bucurie și să renască speranța în inima lor. Ministrul-președinte *Méline* să fi răspuns: „Vé rog a transmite cameraților voștri din grupul celor din Lorena, felicitările și mulțumirea guvernului pentru patriotismul lor ferbinte”. (Biroul telegrafic adaugă, că încă nu s'a constatat autenticitatea depeșei ministrului-președinte).

Țarul între Poloni.

În numărul nostru de ieri am făcut amintire, că Țarul Nicolae II s'a dus la Varșovia, capitala Poloniei rusesol, unde s'au făcut mari pregătiri pentru primirea lui și a Țarewnei.

Călătoria acesta a Țarului este urmărită cu mare încordare din toate părțile, căci se susține de unii și de alții, că Țarul ar fi intrat în Varșovia cu ramura păcei.

Regatul polon a încetat de a mai exista dela 1795. El a fost împărțit între Rusia, Austria și Germania. În tot decursul unui véc și mai bine dela desființarea lui, cei 35 milioane de Poloni, cari trăiseră mai înainte sub regimul celei mai largi constituțiuni, au devenit supuși a trei împărății mari. Polonii răpiți de Rusia au avut'o dor cel mai greu. Imperiul rusesc a întrebuințat nenumărate mijloce pentru a-i rusifica. Prigonirile și persecuțiunile puse la cale contra lor formeză un lanț nesfârșit, așa cât mare parte dintre ei au sucombat sub cătușa solăviei. Generația polonă de azi a ajuns aprópe să-și uite de mărirea străbună, să se plece fără cărtire la voința stăpânilor. Cei cari mai nutriau în inimile lor dorul de emancipare și de fapte naționale, voinđ să-și manifeste pe față, au făcut oinosoință cu cnuta căzătoasă și cu Siberia.

În astfel de împrejurări cu drept cuvânt a surprins foarte mult, că Țarul Nicolae II a dat voia Polonilor, de sub stăpânirea lui, să ridice un monument celui mai mare poet al lor, *Adam Mickiewicz*, și merge în mijlocul lor cu spiritul conciliațiunei.

Țarul Nicolae II a sosit în Varșovia în 31 August seara, descinđend la castelul *Lazienki*. Alaltăieri s'au arangiat în onóra lui serbări militare, la care însuși a luat parte. Ieri s'a dat în amintitul castel un mare prând, ér azi va primi o mulțime de deputațiuni.

O telegramă din *Petersburg* cu data de 31 August spune, că acolo se dá mare însemnătate vizitei Țarului în Varșovia. Se accentuează în general, că vizita acesta va promova scopul împăciuirii politice între *Ruși și Poloni*. Țarul părtinesce cu hotărâre această politică, ai cărei aderenți se sporesc tot mai mult.

Polonii Rusiei sunt foarte încântați de pășirea conciliantă a Țarului în care véd simbolul unei ere mai blânde și mai luminoase pentru sórtea lor viitoare.

Serbările Sedanului.

— Toastul împăratului Wilhelm. —

Francesii și Germanii serbătoresc. Cei dintăi primesc cu estra-ordinară însuflețire pe Președintele *Faure*, care s'a reintors din Rusia cu alianța; cei de al doilea se pregătesc pentru serbarea învingerilor dela Sedan asupra Francesilor. E o coincidență foarte caracteristică acesta. Veohii dușmani stau față'n față, fiă-care arătându-și însuflețirea și curajul pentru faptele din trecut și succesele din prezent.

În 31 August s'au împlinit 27 de ani de când armata unită germană a stat în fața Sedanului, care a doua zi, 1 Septembrie 1870, a capitulat predându-se Nemților. Desastrul acesta, cum este cunoscut, a avut triste urmări pentru Franța. Cea mai funestă urmăre a fost ruperea Elsației-Lotaringiei de cătră corpul națiunei franceze.

De atunci și până azi an de an Germanii serbeză învingerile lor dela Sedan, și anul acesta ei le dau o importanță și mai mare, tocmai pentru-că la *Petersburg* s'a petrecut zilele trecute un eveniment politic de cea mai mare însemnătate, care, ori-ce s'ar dice, dér îi supără și îngrijesece.

Ceea ce s'a petrecut la 31 August în Coblența nu póte fi taxat, decât ca inaugurarea acestor serbări. În Coblența „*Wilhelm cel Mare*” și-a organizat armata cu care a raportat victorii strălucite. În amintirea acestui fapt s'a ridicat în acel oraș de pe Rin o statuă, a cărei desvélire s'a făcut la 31 August. Împăratul german a asistat și el la serbare dimpreună cu suita

sa. După revista militară s'a dat un dejun, la care *Wilhelm II* a ridicat un toast în onóra corpului VIII de armată.

Revista militară pe linia Rinului! Ce iconă amăgitoare și frumoasă este acesta! — *Đise împăratul... Locul acesta pe care stăm, orașul acesta unde petrecem e martor de timpuri mari și ne reamintesece nume și figuri mari... Aici i-s'a copt opera, pentru a cărei înființare a fost chemat *Marele Wilhelm*. Aici i-s'a dat lui, ca în retragerea-i tăcută să lucreze la organizarea acelei armate, care în trei lupte victorioase a dovedit, că el a avut dreptate... „Fiii ținutului Rin sunt atât de calificați și voinici, ca și cei de pe timpul marelui împărat. Atără dela noi, ca să susținem opera marelui împărat și s'o apărăm de ori-ce influență și amestec ce vine din afară”.*

Cuvintele din urmă ale împăratului par a fi un fel de răspuns la însuflețirea cu care Francesii au primit proclamarea oficială a alianței lor cu Rusia. „Fiii Rinului sunt tot așa de voinici”, a vrut să *đică Wilhelm II*, ca și aceia, cari au înplântat vulturul german pe zidurile Sedanului. Și e semnificativ, că aceste cuvinte s'au pronunțat tocmai în ziua, când Președintele *Faure* a intrat cu triumf în Paris și poporul l'a primit cu urale nesfârșite de: „*Vive la France! Vive la Russie!*”.

Din zilele dela Sedan și până la proclamarea acestei alianțe 27 de ani au trecut și gloria franceză umilită și înfrântă atunci, abia acum își recapătă splendoarea ei de odinioară.

Mărirea de odinioară a Franței reconstruite pare încoronată azi prin proclamarea alianței ruso-franceze; Republica își ia din *đi* în *đi* un avânt tot mai mare și poporul francez, suportând cu bărbăție lovitura materială, ce i-au aplicat'o Germanii la 1870, a ajuns să ștergă urmele unei nenorociri colosale și să-și reprimăscă érași rolul de popor decizător în sfatul națiunilor lumii.

Sub astfel de auspicii se încep est-au serbările Nemților pentru Sedan.

Situația în Grecia.

Grecia se află într'o situație din cele mai stăruite. Decă nu se va găsi cât mai în grabă mijlocul de-a plăti Turciei măcar o parte din despăgubirea de război, atunci Grecia va fi constrinsă să primăscă controlul european asupra finanțelor sale.

În Grecia de present nu se vorbește altceva, decât de unde să se ridice suma de despăgubire? Ideia de a recurge la un împrumut înăuntru a trebuit să fiă abandonată. Într'o întrunire presidată de ministrul de finanțe și la care au luat parte directorii stabilimentelor de credit și ai principalelor case de bancă din Atena, toți au declarat, că rezerva lor de aur nu este de ajuns pentru a acoperi nici jumătatea din împrumutul necesar pentru liberarea Tesaliei.

Dér cu toate acestea se vorbește chiar acum de un apel, ce Regele voese să-l facă patriotismului Elinilor, ca să scape țera din trista stare pe care i-a creat'o nebunia grecescă. Se *đice*, că Regele va fi urmat de bogați și sărați.

Cu toate acestea majoritatea bărbaților cu influență crede, că mai curând s'au mai târziu controlul asupra finanțelor Greciei tot va trebui să urmeze.

Și pe când regatul grecesc se află într'o stare atât de ticăloasă, totuși se mai află ómeni, cari vorbesc de război. În locul „*Hetairei*” de altă-dată, s'a ivit acum „*Liga onórei naționale*”, care publică rezoluțiuni somând pe rege a-se pune în fruntea a 300,000 de Elini pentru apărarea sfintei cauze a elenismului.

Sermană cauză!

*

Diarul „*Standard*” află din Atena, că guvernul grecesc ar fi gata să pună la dispoziția puterilor unele venituri de ale statului grecesc, cari se ură la suma de *șese milioane*, ca garanția a împrumutului pentru despăgubirea de război.

SCRIRILE DILEI.

— 21 August v.

„*Ofițer daco-român condamnat*”. Sub titlul acesta foile ungurești comunică, că locotenentul din armata comună, *Ioan Lințu*, a fost condamnat zilele acestea la perderea rangului său, precum și a dreptului său de pensiuie. Același foi spun, că *Lințu* a fost „unul din autorii faimosului Memorand dela Viena” și a fost unul din membrii deputației, care a dus acest Memorand la Împăratul. Din incidentul mileniului unguresc — i-se mai impută locotenentului *Lințu* — acesta a ars pe piața din Caransebeș trei-colorul unguresc, și care în cele din urmă să fi comis și crima de laesa-Majestate, care a dat privilegiul nemijlocit pentru introducerea ceretării în contra lui. „*Egyetértés*” mai soie să spuă multe „grozăvenii”, ce le-ar fi comis acest faimos daco-român maghiarofag. Foile șoviniste fac, se înțelege, mare cas din condamnarea acesta a lui *Ioan Lințu*, locot. grănițer pensionar și vor să o prezenteze într'o lumină, ca și când prințrenea s'ar fi dat satisfacția „statului maghiar, în contra căruia a agitată”. Așteptăm să vedem cum sună acea sentință, care s'a dat la Caransebeș. Din toate însă se vede, că ea privește exclusiv numai cazul amintit al crimei de laesa-Majestate, pentru care a fost acuzat d-l *Lințu*. Șovinistilor unguri însă, le vine la socotélă să *đică*, că numai pentru mulcomirea lor a fost judecat locotenentul din cestiune.

Barbarii gendarmeresci. Despre turburarea din *Visma*, comună românească din cercul Lipovei (com. Timiș) întemplată la serbătórea sfintei Marii, se mai scriu următoarele: Doi gendarmi unguri staționați în Labășiuț, au năvălit asupra poporului pacnic aduut la „*Rugă*”, cerénd să le arate permisiunea pentru joc. Un tiner român răspundénd, că n'o au, a fost palmuit de sergent. După amiazi sergentul eși în stradă bét și cu sabia scóasă a dat navală asupra unui flăcău român, pe care încep să-l *imblătesc cu sabia peste cap lându-i și o ureche*; altuia îi tăiă vinele brațului cu care voia să se apere de lovituri. Mulțimea se adună în jurul răniților să-i spele și să le lege rănile. Gendarmul turbat se arunó acum asupra mulțimei cu baioneta pe pușcă, voinđ să tragă în carne vie, dér a fost împedat de doi cunoscuți ai săi. Sergentul provocă pe caporal să-i ajute, acesta însă neascultându-l sergentul năvăli asupra cameradului său și-l rani cumplit. Poporul vedénd atâtea orăđime, își pierdu răbdarea, prinse pe sergent și-l trânti la pământ ca să-l desarmeze. Caporalul în loc să-și vadă de trebă, sări să apere pe sergent și începú acum el să taie cu sabia în drépta și în stânga prin popor. Poporul iritat la estrem, i-a tras o strașnică bătaie, în urma căreia a doua *đi* a și murit. S'a pornit ceretare.

Concurs pentru stipendii. Consistorul din Blășiú esorie concurs pentru următoarele stipendii: 1) Din fundațiunea *Al. Șulățiu* 2 stipendii: a 400 fl. pentru juristi și medicoinști, afară de Transilvania, 2 stip. a 300 fl., pentru metalurgie, tehnică, pedagogie séu ori-ce șoințe reale, 1 stip. de 200 fl., pentru juristi la Clușiu, 2 stip. a 100 fl. și 2 stip. a 60 fl. pentru gimnasiști. 2) Din fundațiunea *Tordai* un stip. de 100 fl. 3) Din fundațiunea *Ioan Daniel* (Dănuț) *de Fersig*, trei stip. a 100 fl. 4) Din fundațiunea *Constantin Alutan*, două stip. a 60 fl. 5) Din fundațiunea *Ioan Chirilă*, un stip. de 22 fl. 50 cr. 6) Din fundațiunea „*Cercul Orăștiei*”, un stip. de 40 fl., pentru gimnasiști din Blășiú și juristi. Pot concursa numai tineri d'n jurul Orăștiei. 7) Din fundațiunea *Stefan Ferd. Hirsch*, un stip. de 400 fl., unul de 300 fl. și unul de 200 fl. Pot concursa numai născuții din comunele, care au format fosta pretură cea reg. a Turzii. 8) Din fundațiunea „*Cassa archidiecezană*”, un stip. de 300 fl. creat numai pe anul școlar 1897/98 pentru studenții universitari ori tehnici. 6 stip. a 60 fl. numai pe anul școlar 1897/98, pentru

elevii dela preparandii române gr.-cat. Un stip. de 100 fl., pentru fetițe, numai pentru anul scolar 1897/8. 9) Din fundațiunea Alexandru Micu, 2 stip. à 90 fl., pentru nepoții și nepoțele lui. 10) Din fundațiunea Andrei Liviu Pop, 2 stip. à 60 fl., pentru descendenții din frații și surorile lui. 11) Din fundațiunea Dr. Simeon Ramontiai, un stip. de 100 fl., două à 84 fl. 12) Din fundațiunea Ioan Gavrilă Vajda de Sódmező, două stip. à 70 fl. 13) Din fundațiunea Kleiniană, două stip. à 180 fl. Condiții: 1, să fiă Români gr.-cat.; 2, purtare morală bună; 3, să alătore testimoniu școl. carte de botez, atestat de paupertate, testimoniu medical să numească expres institutul, la care vor să continue studiile; 4) la conferirea tuturor stip. vor fi preferate neamurile fondatorilor. Terminul concursului: 7 Septembrie n. a. o.

Trei Armeni spânzurați. Un diar de dincolo află, că un călător, sosit luni în Galați din Constantinopol, povestese, că Miercuri trecută au fost spânzurați și espuși, pe rampa podului de pe Galata-Stambul, trei Armeni, presupuși că aparțin comitetului de terore, care a înscenat ultima răscolă din capitala imperiului Sultanilor.

Manevrele franceze se vor face anul acesta în nordul Franței, între frontiera Belgiei și Germaniei. Dintre statele europene, numai Rusia va lua parte printr'o misiune specială în frunte cu generalul Ostrogradski. Celelalte state vor fi reprezentate prin atașajii militari. România va fi reprezentată prin maiorul Gârdescu, atașat militar la Paris.

Jubileu. În onoarea jubileului de 40 de ani de serviciu al comandantului corpului de armată din Transilvania Locot. Feldmareșal Probst, garnisona din Sibiu a aranjat luni seara o strălucită serenadă. Comandantul a fost felicitat în locuința sa în numele generalilor și al celorlalți ofițeri superiori de către ajutorul său (adlatus) Locot. Feldm. Kertschek.

Stat jidovesc în Palestina. Am auzit, că în Basel s'a deschis un Congres al Jidenilor, care s'a ocupat cu înființarea unui stat jidovesc în Palestina. O scrisoare nouă din Basel spune, că s'a primit cu unanimitate concluderea, că se va înființa în Palestina un stat de sine stătător jidovesc. Ca mijloc pentru realizarea acestui scop vor fi: urgitarea emigrațiunii jidovesci în Palestina, organizarea și întărirea conștiinței naționale a poporului israelit. Guvernul otoman va fi rugat prin o deputațiune, ca să nu ridice piedeci în calea Jidenilor pentru realizarea acestui scop. — Drum bun!

Taraf de lăutari români în Petersburg. „Berliner Tageblatt“ făcând o dare de seamă asupra primirii marinarilor francezi la Petersburg scrie, că la teatrul Aquarium, capela militară și un taraf de lăutari români mereu au trebuit să cânte Marseleza. Cu deosebire lăutarii români, dice „B. T.“, au stîrnit un entuziasm de nedescris prin cântecurile lor.

Numărarea Armenilor. Din Constantinopol se telegrafază, că pentru aniversarea suirii pe tron a Sultanului s'au luat măsuri de siguranță estra-ordinară. Poliția a ordonat o numărare a Armenilor pentru a se săi câtă din ei se află în fiș-care casă. Măsură aceasta cauzază mare neliniștire printre Armeni. Poliția declară, că pricina acestei numărări este aflarea a încă doi din autorii ultimelor atentate din care 9 inși au fost deja arestați. — Astfel se inaugurează sărbările pentru Sultanul.

Eteria grecă. Din Atena se anunță, că faimoasa societate grecă „Ethniko Hetairia“ și-a reînnoit erășii activitatea. Ea începe din nou să propage ideea războiului și comitetul ei central a dat ordin filialelor din provincie să agite în acest sens opinia publică.

Grân străin în Budapesta. „Magyarország“ scrie, că mai multe firme din Budapesta au cumpărat de 14 zile încoace 500,000 măzi metrice de grân rusesc și românesc.

Din aceste 300,000 măzi metrice au fost cumpărate pentru morile unguresci, 200,000 se află în proprietatea comercianților.

47,500 fl. pentru scopuri de binefacere. Dilele aceste muri în Ischl, Bernat Baumgarten, în etate de 65 de ani, care lăsa o sumă de 47,500 fl. pentru scopuri de binefacere. Din această sumă decedatal a lăsat: 10,000 fl. reuniunii regnicolare de ajutorare a Ovreilor, 10,000 altei reuniuni ovreiesci, 3000 fl. pentru școlile Ovreilor. Reuniunii sfinte lăsa 5000 fl., pentru fondul spitalului ovreesc 3400 fl., policlinicei 1000 fl. și 1000 fl. pentru studenții săraci, 14,300 fl. se împarte reuniunilor de binefacere diin capitală și din provincia.

Dela poliția din loc primim următoarele spre publicare: Oficiul vicespanal face cunoscut, că ministrul de interne austriac cu data de 2 Septembrie a oprit importul de porci din comitatul Brașovului în Austria.

— În 7 August 1897 a fost deținut în Gablonz un individ din Sniatyn (Galiția) cu numele Markus (Max) Reich, care se dedea neguțător de ouș. Numitul Markus la cumpărarea de țigarete, mărfi postale, articoli de consum ca: franzele, cârnaț etc. a comis mai multe furturi în modul următor: Markus punea mai întâiu o banonotă de 10 fl. pe pult, unde țerguia și dicea să-i dea bani mărunți înapoi. La numărarea banilor mărunți, Markus dicea, că totuși mai bine voese a plăti cu bani mărunți și cerea banonota de 10 înapoi, 10 banii mărunți primiți îi împingea îndărăt și apoi dispărea în grabă. După depărtarea lui Markus din prăvălie, vânzătorii au aflat, că de pe pult au dispărut: un taler, o coronă, ba în unele locuri chiar și banonote de câte 5 florini. Fiind că numitul Markus (Max) Reich în anul trecut petrecu în Brașov, și se presupune că și aci a făcut la diferite cumpărări tot astfel de înșelăciuni, sunt rugați toți vânzătorii păgubiți a se înscenița la căpitanatul orașenesc.

O școlă în pericol.

El vorba erășii despre școlă română din nenorocita comună Șermaș. Se vede, că cele ce s'au scris în ierna trecută despre această școlă n'au ajutat nimic. Preotul acelei comune își urmărește calea sa și se pare, că nu e altă cale de scăpare, decât înlocuirea lui cu un preot de alt caracter.

Atragem din nou atențiunea autorităților școlare dela Blașiu asupra stărilor dela Șermaș, despre cari țăță ce ni-se scrie:

Din Câmpia, August 1897.

M. O. D-le Redactor! Călătorind prin Câmpia, am trecut și prin faimoasa comună Șermașul-mare, — comună odinioară curat românească, 1000 ani amestecată cu coloniștii maghiari; aduși de prin Ungaria. Statul a edificat multime de case pentru coloniștii maghiari, cărora tot statul le-a ridicat și pus la dispozițiă institutiunile de crescere pompoase, cu învățători și învățătoare plătite din visteria comună a statului.

Ca Român m'am interesat și de ale noastre afaceri culturale. Făcând întrebare de școlă română de-acolo, mi-s'a spus, că ea este pe calea peirei, pentru-că nu are povățuitor care să-o îngrijescă. D-l preot Constantin Rusu, căruiu îi este încredințată conducerea afacerilor bisericesci și școlare ale poporului din această comună pare că intenționat vră să stingă viața acestei școle românești. Poporul, de și sărac, a ridicat și susținut această școlă numai din puterile sale. Ar aduce și ați jertfele de lipsă pentru susținerea ei, dăr îi lipsesc omul conducător, care să-l îndemne la acesta.

Preotul Constantin Rusu nu este omul poporului și nici inimă pentru cauzele lui nu are. Școlă sa confesională a lăsat să se ruineze, uși și ferestri rele și stricte, părții în multe locuri spărți, găuri și căzuți, încât chiar se implinesc di-oale, ca: Sântul s'are într'a ea, prin pă-

reți pe unde vră. Această stare deplorabilă a școlii din Șermașul-mare e foarte bătătoare la ochi, deosebe toamă acolo, unde se învârtese mai des ochii șovinștilor, cari cu guri căscate abia apuocă să înghită acea școlă, acolo se arată atăta nepăsare și neglijență față de cel mai scump tesaur al poporului român, față de școlă.

Un vâl negru acopere această afacere, dăr totuși ochii așeri ai celor ce au veghiat asupra mersului lucrului au putut observa misterul. Mi-s'a spus cu hotărâre, că factorii încredințați cu administrarea bunului de stat din Șermașul-mare ar fi promis preotului sus numit, că dacă va face să se închidă școlă confesională română gr.-cat. va primi 300 fl. la an ca catechet la școlă ungurăscă de stat din loc, ori că în locul acestui salariu 'i se vor lăsa spre folosință acele 30 jugere de pământ, cari sunt menite spre acel scop.

Etă în deplina sa golătate pricina pentru care se neglijează într'un mod atât de revoltător școlă românească din Șermaș. Capitulul Metropolitan din Blașiu, la întrevinerea D-lui Pompeiu Boteran locuitor în Șermaș și a altor credincioși români, vădând periculul a oferit pentru sistemisarea salariului învățătoresc un ajutor de 100 fl. pre tot anul, așa că salariul învățătoresc pretins de lege în sumă de 300 fl. este în regulă, însă pôte să fiă salariu, decât învățătorul nu are locuință, nici pruncii unde să învețe.

Consistorul dela Blașiu să vegheze, căci de nu va lua însuși măsuri în timpul cel mai scurt perdută va fi școlă și după ea și biserica. Dela preotul Rusu, durere nu mai e de sperat nimic. El, se vede, s'a aruncat cu totul în brațele celor ce-i dau oșe de ros. Chiar și de naș la botezul unui fiu al său, după cum mi-s'a spus, a luat pe-un simplu mașinist ungar ignorând pe nașii săi români.

— Apoi în ce privește crescerea pruncilor săi, d-l preot este mângăiat deplin, căci aceia au adăpost în școlă statului și în „ovodău“. Ce e drept, este bine și frumos a săi vorbi în mai multe limbi, dăr și aceea este sfânt și drept — și încă mai pe sus de toate, — că-mai să-ți cunosc limba în care ești născut și pe aceea s'o dai hrană sufletescă fiilor tăi întâiu și mai întâiu.

Acosta este, D-le părinte dela Șermaș, oalea, pe care trebuie să pucești! Exemplul și faptele nu oia cu laptele, căci nu-i lucru cinstit, ca pentru un os de ros să dai neamului tău dos. Așa, așa, părinte, mai lasă-te de plăcinte, decât vrăi să-ți la cînste!!!

Un călător.

ULTIME SCIRI.

Conferența partidelor autonomiste ale Camerei Austriace.

Viena, 1 Septembrie. Astăzi s'a întrunit la clubul polon reprezentanții partidelor autonomiste din camera vieneză. Ședința s'a început la 10 ore a. m. și a durat trei ore, sub președința cavalerialului Jaworski, șeful clubului polon. Din partea clubului polon au mai participat 5 membri, din partea Cehilor tineri 7 inși în frunte cu Pacak, Herold etc.; din partea marilor proprietari conservativi au fost de față 5 membri în frunte cu principele Schwarzenberg; din partea partidei centrului (clerical) contele Falkenheyn și abatele Trauendorf; din partea clubului Slavilor de Sud 4 inși, între cari Dr. Ferjancic, în fine din partea Românilor 1, Dr. George Popovici.

Președintele Jaworski a declarat, că nu numai la dorința comitetului executiv, ci și la cererea directă a ministrului președinte a convocat pe conducătorii partidelor din majoritatea parlamentară. Tot-odată a declarat, că ministrul-președinte l'a imputernicit, să declare, că guvernul își caută și-și speră sprijinul în majoritatea din dreapta.

După scosta declarare a urmat o discutiune mai lungă în urma căreia s'a primit unanim următoarea hotărâre:

„Reprezentanții majorității iau la cunoscință cu satisfacțiune hotărârea guvernului, după-care el își caută sprijinul în partidele majorității, cari sunt aplecate de a alege, pentru tractările viitoare, o subcomisiune. Se väd constrinse însă a accentua și cu această ocaziune, că în necondiționat la principiile fundamentale cărora li-s'a dat expresiune în proiectul de adresă și cer, ca grupurile majorității să procedă și în viitor solidar“.

Paris, 1 Septembrie. Marti seara a fost pusă în scenă o mare demonstrațiă în contra ambasadorului german. Pe la 11 ore noptea vre-o 150 de omeni au pornit dela Operă cu steguri la palatul Elysee. Ei au voit să demonstreze înaintea ambasadei germane. Poliția însă li-a închis drumul și i-a împrăsciat. Demonștrantii au strigat: Jos cu împăratul Wilhelm! Jos cu Bismarck! Jos cu Germania! „Intransigent“ al lui Rochefort spune, că numărul demonștrantilor au fost ca la 800. Aceștia cu orice preț voiau să mērgă la ambasada germană, decât nu-i opria poliția, care a trebuit să scotă și săbiile, așa că 8 inși au fost răniți, 3 grav. S'au arestat 10 demonștrantii.

Varșovia, 1 Septembrie. Țarul și Țarewna au sosit ieri. Dela gară până la Belvedere au fost ridicate 7 arcuri de triumf. Vre-o 16,000 de școlari și studenți au fost postați de-alungul stradelor. Preoții dela toate bisericile au întâmpinat pe suveranii îmbrăcați în odăjdii și cu prapore.

Diarele polone salută pe Țar în speranța, că el aduce reconcilierea și pacea. „Kraj“ dând expresiune acestor speranțe dice: Cea-ce dorim noi este recunoscerea individualității noastre naționale, etnografice și culturale și a cestiunilor ce rezultă dintr'ensă; egala îndreptărire a Polonilor cu ceilalți supuși ai imperiului; concedarea acelor institutiuni, de cari se bucură guvernamelele dinăuntru. Polonii din partele promit lealitate față cu domnitorul și cu guvernul, sincera recunoscere a unității statului și conștientioasă îndeplinire a obligamentelor către stat.

DIVERSE.

Cea mai avută copilă din Europa este ați fără îndoială mica mare-ducesă Olga, fetița cea mai în vârstă a părechi imperiale rusești, care va împlini la 3 Septembrie etatea de doi ani. Visita împăratului Wilhelm și a lui Faure la Petersburg au atras atențiunea lumii asupra familiei Țarului și prin aceasta a pășit pe scenă și mare-ducesă Olga. Ea a mai jucat odată rol în politic mare atunci, când părechea imperială rusăscă a vizitat Franța. Cu ocazia aceasta în foile franceze s'a purtat o viuă luptă de condeie, cari cereau ca ea să fiă dusă și la Paris. Olga va fi odată cea mai bogată miră în Europa. Abia era de o lună de zile, când s'a depus pentru ea, în hârtii de valoare engleze și franceze suma de 25 milioane. De atunci a primit dela părinții săi daruri în prețuri estere-ordinar de mari. Țarul posedă apoi proprietăți imobil în estindere de 1000 chilometri pătrați. În Siberia are mine de aur cu estensiuni imense, cari tôte aduc venite strălucite. Tôte aceste averi vor fi odată ale mării-ducese Olga, de orec moștenitor de linia bărbătescă n'are încă Țarul.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Seiden-Damaste 65 Kr.

65 fl. 14.65 p. Met. — sowie schwarze, weisse und farbige Henneberg-Seide von 35 Kr. bis fl. 14.65 p. Met.

G. Henneberg's, Seiden-Fabriken (k. u. k. Hofl.), Zürich.

Cursul la bursa din Viena.

Din 1 Septembrie 1897.

Table of stock exchange rates in Vienna, listing various securities and their prices.

Rente de corone austr. 4% . . . 101.85
Note italiene. 45.20

Cursul pieței Brașov.

Din 2 Septembrie 1897.

Table of market rates in Brașov, listing various goods and their prices.

Convocare.

Membrii însoțirii „Buna însoțire de credit și depuneri” prin această se convocă la 1-a adunare generală extra-ordinară, ce se va ține la 12 Septembrie st. n. la 2 ore p. m. în localul însoțirii.

Obiectele:

- 1. Statorirea capitalului de întrebuințat, precum și statorirea intereselor și proviziunilor după împrumuturi și elocări.
2. Statorirea mărimii sumei ce se poate încuvința pe seama unui membru ca împrumut.
3. Statorirea cauzărilor cassarului.
4. Eventuale propuneri.

M. Baciu, Ștefan Todoran, pres. însoțirii, cassarul însoț.

Institutul-internat de băeți

AL. FRATEȘIŪ, Craiova.

Direcțiunea, are onore a anunța două posturi de institutori interni, remunerați cu 80—100 lei lunar cum și întreținerea cu strictul necesar primită în institut.

Condițiunile de admitere:

- a) Se nu fiă căsătorit.
b) Să poseadă cursurile pedagogice cu examenul de calificățiune, ori maturisanți.

Aspiranții au a-și înainta cererile la Direcțiunea Institutului cu începerea 15 August st. v. a. c.

1899,1—3

Direcțiunea.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. In cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădământ, care crește cu cât publicare se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.”

Numere singuratică din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu și în tutungeria I. Gross.

AVIS!

Prenumerațiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonază din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. n. valabil din 1 Mai 1897.

Large table of train schedules for various routes including Budapest-Predeal, Copșa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraș, Mureș-Ludoș-Bistrița, Cucerdea-Oșorhei-Regh-săsesc, Ghiriș-Turda, Dej-Bistrița, Sibiu-Cisnădie, Clușiu-Zălau, Sighișoara-Odorhei-săcuesc, Alba-Iulia-Zlatna, Brașov-Zărnești, Timișoara-Rodna-Lippa, Brașov-Chezd-Oșorhei, and Seps-St.-Georg-Ciuc-Sereda.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrati cu linii mai negre însemnă orele de noapte. — Semnul ←→ arată cu capul direcția, înătrău merge trenul.